

روزشمار جنگ

چهارشنبه

۷ شهریور ۱۳۶۳

۲ ذیحجه ۱۴۰۴

۲۹ اوت ۱۹۸۴

۵۹۳

عناصر مسلح ضدانقلاب امروز نیز در مناطق کردنشین کشور دست به تحرکاتی زدند که مهم‌ترین آنها بدین شرح است:

در جاده کوله (سردشت) میان گروهی از افراد مسلح غیرقانونی با نیروهای تأمین جاده درگیری رخ داد و ۴ تن از نیروهای خودی شهید و ۴ نفر زخمی شدند. همچنین یک دستگاه خودروی تویوتا نیز منهدم شد.^۱

نیروهای تأمین گروهان توت‌سوران (گردان مرزی مریوان) نیز با عناصر ضدانقلاب درگیر شدند. در این درگیری که از ساعت ۹:۳۵ آغاز شد و در ساعت ۱۰:۴۵ پایان یافت، تراکتور نیروهای خودی واژگون و راننده آن زخمی شد. همچنین درگیری نیروهای پایگاه ۱ مرکزی توت‌سوران با گروهی از افراد مسلح غیرقانونی که از ساعت ۲۱:۴۵ شروع شده بود، در ساعت ۲۳:۱۵ بدون تلفات به پایان رسید.^۲ در اقدام دیگری در سنندج، تعدادی از عوامل ضدانقلاب (هیز شریف‌زاده) وسایل و ماشین‌آلات پیمانکار ساختمان دانشگاه آزاد این شهر را به آتش کشیدند.^۳

ساعت ۲۱ امشب، چته‌های حزب دمکرات به پایگاه گل‌تپه (تکاب) حمله کردند، اما پس از نیم‌ساعت درگیری، مهاجمان مجبور به فرار شدند.^۴

علاوه‌بر حوادث مذکور امروز، در اهواز یکی از اهالی حزب‌اللهی این شهر به نام محمدعلی فعلی‌نژاد به‌دست دو تن از عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در جلوی منزلش ترور شد و به شهادت رسید.^۵ براساس گزارش استانداری خوزستان، ضارب‌ان دستگیر و به دادسرای انقلاب اسلامی اهواز تحویل داده شدند. در این گزارش همچنین آمده است: نامبرده از کسبه خوشنام اهواز بوده و خواهران وی در بسیج مشغول فعالیت بودند.^۶

در برده‌رش (مریوان) در درگیری نیروهای خودی و عناصر کومه‌له موسی شیخ‌الاسلام مسئول تدارکات سازمان کومه‌له، کشته شد.^۷

۵۹۴

در دومین روز ربایش هواپیمای مسافربری ایران، واکنش‌ها، موضع‌گیری‌ها و بازتاب‌های مربوط به این واقعه ادامه داشت؛ رئیس مجلس شورای اسلامی سکوت سازمان‌های بین‌المللی در مقابل این اقدام را تقبیح کرد. نخست‌وزیر نیز احتمال ارتباط این ماجرا با مناسک حج و نیز کمک منافقین به صدام را مطرح ساخت. وزارت امور خارجه ایران این اقدام را محکوم کرد. مقامات عراقی و کویته دست‌داشتن در این ماجرا را تکذیب کردند. دولت عراق برای مسافران هواپیمای ربوده‌شده برنامه زیارت از عتبات را ترتیب داد و رسانه‌های همگانی اخبار مربوط به آن را بازتاب دادند.

امروز حجت‌الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی، که در جمع معلمان و مسئولان وزارت آموزش و پرورش سخنرانی می‌کرد، در واکنش به ربوده‌شدن هواپیمای ایرانی با اشاره به چگونگی ربایش آن و نیز دست‌داشتن دولت‌های کویت و عراق در این ماجرا گفت: «... از کشور متجاوز می‌تواند در مقابل این رسوایی‌ها سخنی نمی‌گویند. قباح نامن شدن خطوط هوایی از میان برود، دیگر چگونه امنیتی می‌تواند در خطوط هوایی دنیا وجود داشته باشد؟ دشمنان ما آن‌قدر از انقلاب اسلامی خشمگین هستند که به موضع انفعالی افتاده‌اند و حرکات غیرمنطقی می‌کنند. آن‌وقت که هواپیمایی را از فرانسه به ایران آوردند آن‌همه هیاهو راه انداختند و آن‌طور وقیحانه و کینه‌توزانه با انقلاب اسلامی برخورد کردند...»^۹

میرحسین موسوی نخست‌وزیر نیز پس از پایان جلسه هیئت دولت در مصاحبه با خبرنگاران ضمن اشاره به ماجرای ربوده‌شدن هواپیمای مسافربری ایران با طرح این مطلب که «باید فکر کنیم که ربایندگان هواپیما چه کسانی هستند و در چه مقطعی ربودن هواپیما صورت می‌گیرد»، گفت: «هواپیمارمایی ممکن است با این توهم به وجود آمده باشد که احیاناً در مراسم حج اثر گذارد، درضمن باید بگویم منافقین این هفته را هفته دفاع از صدام اعلام کرده‌اند، ممکن است ربودن هواپیما در جهت کمک به صدام باشد؛ چراکه منافقین می‌خواهند علیه این انقلاب و فرزندان این انقلاب، دائم در حرکت باشند و طبیعی است که ما این قیافه‌ها را در کنار صدام ببینیم»^۹

علاوه بر این، سخنگوی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران هم ضمن محکوم کردن اقدام هواپیمارایان گفت: ایران رژیم عراق را مسئول جان مسافران و خدمه هواپیمای ربوده‌شده می‌داند. وی با اشاره به ماجرای ربوده‌شدن هواپیما، افزود: «علی‌رغم درخواست‌های مکرر و مصرانه خلبان و موافقت مسئولین جمهوری اسلامی مبنی بر فرود این هواپیما در کویت، متأسفانه فرودگاه کویت به روی این هواپیما بسته اعلام و به هواپیمارایان اطلاع داده شد که فرودگاه بغداد آماده پذیرش آنهاست. هواپیما تحت فشار جنگنده‌های عراقی از کویت به داخل خاک عراق هدایت شده و مجبور به فرود در یک فرودگاه نظامی می‌گردد». سخنگوی وزارت امور خارجه در ادامه با یادآوری بی‌سابقه بودن چنین اقدامی در دنیا اظهار کرد: «شک نیست که این‌گونه اعمال فقط از رژیم‌های جنایتکاری همچون صدام که هیچ‌گاه پایبند به ضوابط و قوانین انسانی و بین‌المللی نبوده است، می‌تواند صورت پذیرد». وی در

پایان ضمن محکوم کردن این اقدام خواستار بازگشت هواپیما و سرنشینان آن به ایران شد و از مجامع بین‌المللی به‌ویژه سازمان ملل متحد، ایکائو (سازمان بین‌المللی هوانوردی غیرنظامی) و یاتا (انجمن بین‌المللی حمل و نقل هوایی) خواست تا به وظیفه خود در این ماجرا عمل کنند.^{۱۰}

از سوی دیگر، دولت‌های عراق و کویت در واکنش به اتهامی که دیروز مقامات ایرانی درخصوص دست‌داشتن این دو کشور در هواپیماربایی مطرح کرده بودند، هرگونه همکاری در این واقعه را انکار کردند. لطیف نظیف جاسم وزیر ارتباطات عراق، ضمن رد این خبر که دو جنگنده عراقی در فضای کویت راه را بر هواپیمای ایرانی بسته و آن را به فرود در خاک عراق مجبور کرده‌اند، گفت: «هواپیمای ربوده‌شده به هنگام ربوده‌شدن سرگرم انجام یک پرواز داخلی بوده و به دلیل عدم موافقت کویت با فرود آن در این کشور عازم عراق شده است.»^{۱۱} جابر الازبی الصباح مدیرکل هواپیمایی کویت هم با تأکید بر اینکه براساس قوانین کویت هیچ هواپیمای ربوده‌شده‌ای اجازه فرود در خاک این کشور را ندارد، اظهار کرد: «خلبان هواپیمای ربوده‌شده پس از اینکه کویت از اعطای اجازه فرود به وی خودداری کرد، اطلاع داد که به عراق خواهد رفت.»^{۱۲} امروز همچنین مقامات عراقی در اقدامی تبلیغاتی* ضمن اینکه مسافران هواپیمای ایرانی را «میهمان دولت عراق» خواندند، برای آنان برنامه زیارت عتبات عالیات (اماکن مقدس شیعیان در عراق) ترتیب دادند.^{۱۳} هاشمی رفسنجانی در یادداشت‌های روزانه خود در این باره نوشته است: «امروز مسافران هواپیمای ربوده‌شده را برای زیارت به کربلا برده‌اند. فیلمی که از سیمای عراق پخش کرده‌اند، خیلی از زنان مسافر را بی حجاب نشان داده است.»^{۱۴}

ماجرای هواپیماربایی در اکثر رسانه‌های مهم خبری جهان انعکاس یافت. خبرگزاری جمهوری اسلامی، با اشاره به اینکه در گزارش‌های مخابره‌شده درمورد هواپیمای ربوده‌شده ایرانی، جانب‌داری از عراق کاملاً محسوس است،^{۱۵} درباره نحوه انعکاس این خبر در مطبوعات سوئد گزارش داد: «مطبوعات سوئدی در شماره‌های امروز (چهارشنبه) خود خبر هواپیماربایی رژیم صهیونیستی عراق را به‌صورتی گنگ، مبهم و درنهایت جلوه‌دادن عدم دخالت رژیم بغداد در این سرقت هوایی منعکس کرده‌اند.»^{۱۶} خبرگزاری جمهوری اسلامی همچنین در گزارشی از کویت اعلام کرد: «روزنامه‌های انگلیسی و عربی زبان امروز کویت ضمن درج اخبار این راهزنی هوایی و کنفرانس مطبوعاتی ربایندگان هواپیما در صفحات اول خود این عمل را به‌طور آشکار تأیید کرده‌اند. مطبوعات کویت ضمن تلاش در وانمودکردن اینکه مسافرین هواپیمای ربوده‌شده با عمل راهزن‌ها و ربایندگان هواپیما موافق هستند، اقدامات مقامات عراقی درمورد مسافرین و خدمه هواپیمای ربوده‌شده را اقداماتی انسان‌دوستانه توصیف کردند.»^{۱۷}

* مسافران هواپیمای ربوده‌شده بعد از بازگشت به ایران اظهار کردند: «تمام برنامه‌هایی که ظرف یک هفته برای ما در عراق ترتیب داده شده بود، هدف تبلیغاتی داشت؛ حتی ما با اسرای ایرانی در عراق دیدار کردیم، اما آنها نمی‌توانستند حرف بزنند.» [اکبر هاشمی رفسنجانی، به‌سوی سرنوشت (کارنامه و خاطرات سال ۱۳۶۳)، به اهتمام محسن هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ پنجم، ۱۳۸۶، ص ۲۶۳]

۵۹۵

امروز هیئت پارلمانی آلمان غربی با رئیس مجلس شورای اسلامی دیدار و گفت و گو کرد. جنگ عراق و ایران، وضع حقوق بشر و سفر خبرنگاران خارجی به ایران از جمله محورهای مطرح شده در این دیدار بود.

به گزارش روزنامه کیهان در این دیدار که ظهر امروز برگزار شد «اعضای هیئت از حضور خود در ایران و آشنایی با حقایق ابراز رضایت کردند و خاطرنشان ساختند برای ما و نمایندگان پارلمانی کشورمان روشن شده است صدام جنگ را شروع کرده است. ما از بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران با دید احترام به مردم و انقلاب اسلامی شما می‌نگریم و امیدواریم که این سفرها برای توسعه روابط بین دو کشور مفید باشد.»^{۱۸}

حجت‌الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی نیز خطاب به هیئت آلمانی گفت: «اگر قرار باشد حق مظلوم داده نشود و متجاوز کیفر جنایات خویش را ندهد، صلح واقعی پیش نخواهد آمد.» وی ضمن ابراز گلایه جمهوری اسلامی ایران از کشورهای غربی به دلیل استفاده نکردن از امکانات خود برای اجرای عدالت افزود: «متجاوزی که تجاوز او برای شما آشکار است و خودتان آن را قبول دارید؛ این به نفع دنیا نیست که به مظلوم فشار آورند و بگویند گذشت کن. به هر حال، با وجود همه مشکلات ما صلح طلب هستیم و هر روزی که زمینه صلح پایدار که حقوق مردم ما در آن وجود داشته باشد فراهم گردد، جنگ خاتمه خواهد یافت.»^{۱۹}

رئیس مجلس شورای اسلامی در یادداشت‌های روزانه خود درباره این دیدار نوشته است: «ملاقاتی با سه نماینده پارلمان آلمان داشتم. از وضع مجلس آلمان اطلاعاتی خواستم. ... درباره جنگ، حقوق بشر و آمدن خبرنگاران خارجی به ایران سؤالاتی داشتند. توضیحات کافی داده شد. ظاهراً قانع شده بودند.»^{۲۰*}

۵۹۶

نخست‌وزیر امروز پس از جلسه هیئت دولت در مصاحبه‌ای درباره مباحث مطرح شده در این جلسه و مسائلی از قبیل روش اقتصادی جدید دولت باتوجه به بیانات اخیر امام خمینی، ماجرایی ربوده شدن هواپیمای ایرانی،^{**} مسائل کردستان و ... مطالبی را بیان کرد.

* نمایندگان مذکور پس از بازگشت به آلمان اعلامیه مشترکی صادر کردند و خواستار تغییر تصویر ایران در غرب شدند. در این اعلامیه آمده بود: «تعریفی مانند بازگشت به قرون وسطی و یا دیکتاتوری ملاها در آلمان تصویر یک‌جانبه‌ای از ایران به مردم غرب داده است. باید تصویر تجسمی ایران در افکار عمومی آلمان تصحیح و تجزیه و تحلیل شود. سیستم حکومت [امام] خمینی در میان مردم ایران تثبیت شده است. البته رهبری ایران سعی می‌کند در سیاست، اقتصاد و زندگی خصوصی مردم مبانی اسلامی را به زور وارد کند، ولی تشکیلات اداری و تأمین مایحتاج عمومی بسیار خوب کار می‌کند.» [همان، ص ۱۹۲]

** اظهارات نخست‌وزیر درخصوص ربوده شدن هواپیمای مسافربری در گزارش‌های قبلی همین روز درج شده است.

میرحسین موسوی با تأکید بر اینکه «فرمایشات امام خمینی خط اقتصادی، سیاسی و اجتماعی دولت را تعیین می‌کند»، به بخشنامه اخیر دولت پس از بیانات امام خمینی درخصوص مسائل اقتصادی اشاره کرد و گفت: «این بخشنامه به تدریج اثر خودش را در بخش‌های مختلف خواهد گذاشت و گرایش دولت را درباره بخش خصوصی تسریع خواهد کرد.» وی با اشاره به افزایش سرمایه‌گذاری بخش خصوصی نسبت به گذشته به اقدامات دولت برای ترغیب سرمایه‌گذاران به سرمایه‌گذاری در بخش‌های تولیدی اشاره کرد. نخست‌وزیر همچنین بر لزوم گسترش وظیفه نظارتی دولت بر بخش‌های مختلف تأکید کرد. وی در ادامه به اقداماتی که پس از انقلاب موجب قرارگرفتن حجم انبوهی از فعالیت‌های اقتصادی در دست دولت شده است، اشاره و اظهار کرد: «این حجم به یک نحوی می‌بایست محدود شود و نباید به گسترش دیوان‌سالاری در نظام جمهوری اسلامی منتهی شود و برنامه‌هایی که در حال حاضر شورای اقتصاد دنبال می‌کند این است که ما راه استفاده از فعالیت‌های بخش خصوصی را بیابیم. ... نکته‌ای که بسیار مهم است و در بخشنامه دولت نیز عنوان شده است و به همکاری مجلس و همه دستگاه‌ها نیاز دارد، این است که ما ضوابطی را که در زمینه‌های اقتصادی می‌گذاریم نمی‌بایست مواج باشد و درواقع هر روز به یک سمت برود؛ چراکه این مسئله امنیت را از بین می‌برد. هرچقدر این تغییر دادن‌ها کمتر باشد امکان سرمایه‌گذاری بیشتر خواهد بود. در کنار اینها نظارت دولت است که به‌خاطر مصالح جمهوری اسلامی می‌بایست وجود داشته باشد و این چیزی است که از یک دولت در جمهوری اسلامی خواسته می‌شود، اما آن چیزی که بسیار مهم است قوانین و مصوباتی است که مجلس در این زمینه وضع می‌کند. ...»^{۲۱}

نخست‌وزیر در پایان این مصاحبه با توجه به سؤالات و ابهامات اخیر درخصوص انتقال و جابه‌جایی برخی از مرزنشینان کرد غرب کشور، طرح چنین مسائلی را «هیاهوهایی از سوی منافقین» خواند و ضمن تکذیب ادعای پراکنده‌سازی کردها در مرزهای غربی گفت: «در یک سری از نقاط کاملاً جنگلی در مرزها برای ساکنان خانه‌هایی پراکنده وجود داشته و عموماً به [عنوان] پایگاه‌هایی برای ضدانقلاب به کار گرفته می‌شد، خانه‌هایی در نظر گرفته شده که در فاصله بسیار کم از آن نقاط زندگی کنند.»^{۲۲}

۵۹۷

دولت انگلستان قصد دارد ضدهوایی کار گذاشته شده بر روی کشتی خارک را برچیند. این مطلب را امروز مطبوعات لندن منتشر کرده‌اند.

به گزارش خبرگزاری کویت از لندن، مطبوعات انگلیس امروز اعلام کردند: «قرار است یک تفنگ ضدهوایی ۷۶ میلی‌متری که در کشتی نیروی دریایی ایران موسوم به خارک گذاشته شده، قبل از ارسال به ایران برداشته شود.» به نوشته روزنامه لویڈزلیست (چاپ لندن)، این تفنگ ضدهوایی که از قبل بر روی کشتی مذکور نصب شده بود پس از آزمایش کشتی در هفته جاری برچیده خواهد شد. این روزنامه تأکید کرده است: «این اقدام به دستور وزارت امور خارجه انگلیس که صدور پروانه برای [خروج کشتی] خارک را موکول به برچیده شدن این تفنگ از کشتی کرده بود، صورت می‌گیرد.» لویڈز

لیست همچنین با اشاره به اینکه این کشتی در زمان شاه سابق ایران سفارش داده شده بود، اضافه کرده است: «اقدام دولت انگلیس در مورد برچیده شدن تفنگ از کشتی خارک در چارچوب سیاست آن در مورد عدم ارسال سلاح به کشورهای ایران و عراق در جریان جنگ خلیج فارس صورت می گیرد.»^{۲۳}

۵۹۸

مقر جیش الشعبی در جنوب بغداد اخیراً هدف حمله قرار گرفته است. مطبوعات داخلی ایران امروز به نقل از خبرگزاری جمهوری اسلامی با انتشار این خبر افزودند: «یک گروه مسلح به سلاح های خودکار و نارنجک دستی به مقر جیش الشعبی در منطقه زعفرانیه در جنوب بغداد حمله کرده و ۵۶ تن از افراد این مقر را کشته و زخمی کردند.»^{۲۴} به گزارش هفته نامه *الرافدین* (چاپ دمشق) پس از این عملیات نیروهای نظامی و امنیتی عراق مقر را به محاصره درآورده و «ضمن تفتیش منازل مردم برای یافتن سلاح، عده زیادی از مردم را نیز بازداشت کردند.»^{۲۵}

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۶۳/۶/۷

۱. سند شماره ۳۳۶۷۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه سردشت به قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع)، ۱۳۶۳/۶/۸.
۲. سند شماره ۳۰۲۳۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کردستان به استانداری کردستان، ۱۳۶۳/۶/۸.
۳. سند شماره ۳۱۴۶۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی کردستان به استانداری کردستان، ۱۳۶۳/۶/۸.
۴. سند شماره ۳۳۶۷۹۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه تکاب به قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع)، ۱۳۶۳/۶/۸.
۵. سند شماره ۳۰۲۹۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری خوزستان به نخست وزیری، ۱۳۶۳/۶/۱۱.
۶. سند شماره ۲۹۹۰۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری خوزستان به نخست وزیری، ۱۳۶۳/۶/۸.
۷. سند شماره ۳۱۴۶۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی کردستان به استانداری کردستان، ۱۳۶۳/۶/۱۰.
۸. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۶/۸، ص ۲.
۹. همان.
۱۰. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۶/۷، ص ۲.
۱۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۶۳، ۱۳۶۳/۶/۸، ص ۵، منامه - خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۳/۶/۷.
۱۲. همان، ص ۵، کوبیت - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۱۳۶۳/۶/۷.
۱۳. همان، ص ۵، بغداد - خبرگزاری یونایتدپرس، ۱۳۶۳/۶/۷.
۱۴. اکبر هاشمی رفسنجانی، به سوی سرنوشت (کارنامه و خاطرات سال ۱۳۶۰)، به اهتمام محسن هاشمی، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب، چاپ پنجم ۱۳۸۶، ص ۲۶۳.
۱۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۶۳، ۱۳۶۳/۶/۸، صص ۱۱ - ۵.
۱۶. همان، ص ۹، استکهلم - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۶/۷.
۱۷. همان، ص ۷، کوبیت - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۶/۷.
۱۸. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۶/۸، ص ۳.
۱۹. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۶/۸، ص ۲.
۲۰. به سوی سرنوشت، پیشین، ص ۱۹۲.
۲۱. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۶/۸، ص ۲.
۲۲. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۶/۷، ص ۳.
۲۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۶۳، ۱۳۶۳/۶/۸، ص ۱۷، لندن - خبرگزاری کوبیت، ۱۳۶۳/۶/۷.
۲۴. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۶/۷، ص ۲۴.
۲۵. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۶/۷، ص ۱۶.